MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI NEŞRİYAT MÜDÜRLÜĞÜNCE HER HAFTA PAZARTESİ GÜNLERİ ÇIKARILIR. İLGİLİ MAKAM VE MÜESSESELERE PARASIZ GÖNDERİLİR.

T. C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
TEBLİĞLER DERGİSİ

YILLIK ABONESİ 40 KURUŞTUR. ABONE TUTARI MALSANDIKLARINDAN BİRİNE YATIRILMALI VE ALINACAK MAKBUZ MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI NEŞRİYAT MÜDÜRLÜĞÜNE GÖNDERİLMELİDİR.

Cilt: 11 — 4 EKİM 1948 — SAYI: 506

GENELGELER:

TALİM VE TERBİYE DAİRESİ — 22/IX/1948
Sayı: 2-887/7
ÖZET:

2274

Millî Eğitim Bakanlığına bağlı bütün orta okul'arla liselere, öğretmen okullarına, eğitim enstitülerine ve Yüksek Öğretmen oku'una

Orta okul ve lise programlariyle bu kurumlara öğretmen yetiştirme işlerini ve demokratik eğitim prob'emini gözden geçirmek maksadiyle 3-5 ağustos tarihlerinde top'anan komisyon tarafından i eri sürü'en mütalâalar 499 sayılı Teb'iğler Dergisinde yayımlanmıştı. Bu müta'âaları ince'emek ve esaslara bağlamak üezere eylül başında toplanan komisyon üç kola ayrılarak çalışma'arını tamamlayıp raporlarını Bakanlığa vermiştir. Bu seferki çalışma'ara katı'an profesör, doçent, müdür, öğretmen ve müfettişlerin adları ve ayrı!dık'arı kollar aşağıda gösterilmiştir:

Lise programları ve liselere öğretmen yetiştirme ko'u

Başkan: Profesör Hâmit Dereli,
Sözcü: Profesör Ziyaettin Fahri Fındıkoğlu,
Üye: Profesör Kerim Erim (bulunamamıştır.)
Profesör Mahzhar Şevket İpşiroğlu,
Profesör Ratip Berker (bulunamamıştır.)
Profesör Cemil Dikmen (bulunamamıştır.)
Profesör Necati Akder
Doçent Mümtaz Turhan
Ömer Mart
Faik Binal
Baha Örnekol
Kemal Gürsan
Süleyman Ölçen

Orta okul programları ve orta okullara öğretmen yetiştirme kolu

Başkan: Rahmi Balaban
Sözcü: Reşat Tardu
Üye: Fuat Baymur
Kemal Kaya
Hüsnü Cırıtlı
Hasan Özbay
Ali İkiz
İbrahim Öztopçu
Arif Öget (bulunamamıştır)
Abdülkadir Karahan (bulunamamıştır)
Hüsnü Diçekligil

Eğitim Kolu

Başkan: Halil Fikret Kanad
Sözcü: İbrahim Özgür
Üye: Doçent Bedi Ziya Egemen (bulunamamıştır)
Sami Akyol
Mithat Enç
Zeki Ökmen

Kollarca hazır'anıp aşağıya dercolunan raporlarda sözcü geçen prob'emlerin, ilgili kurum'ar arasında anket mevzuu olması komisyonca uygun görülmüştür. Buna göre:

a) Liselerle i'gili raporda bahis mevzuu olan konu'ar hakkında li e'erle Yüksek Öğretmen Okulu,

b) Orta okul'arla ilgili raporda sözü geçen konu'ar etrafında orta okullar'a eğitim enstitüleri ve öğretmen okulları,

c) Eğitim ko'u raporunda geçen problemler hakkında bütün bu kurumlar mütalâalarını bildireceklerdir.

Diğer Millî Eğit'm kurum'ariyle şahsen öğretmen'er de gerek meselelerin bütünü, gerekse müstekil'en mühim bulundukları prob'em'er hakkındaki görüşlerini bildirebi'irler.

Anket cevaplarının 15 kasıma kadar Orta Öğretim Komisyonu Genel Sekreter'iği kaydiyle Talim ve Terbiye Dairesine gönderilmesini rica ederim.

Millî Eğitim Bakanı
Tahsin Banguoğlu

Lise programlariyle liselere öğretmen yetiştirme işini inceliyen kolun raporu

Lise öğretiminin amacı

Liseler, orta okul mezunlarını daha ileri bir bilim anlayışı ile yüksek tahsile hazırlayan okul'lardır. Bunun için orta okul müfredatı ve tatbik metot'arı ile daimi bir ahenk içinde bulunmağı ve aynı zamanda yüksek öğretimin de metotlarına yakınlaşmağı göz önünde tutmak mecburiyetindedir. Lise'erde öğrenciyi pasif vaziyette bırakan ezberci metot yerine, faal, düşündürücü ve yapıcı metotların tatbiki yoluna gidilmelidir. Halen meriyette olan 1944 tarihli lise ve orta okullar yönetmeliğinin ikinci maddesindeki aşağıya alınan hususların amaç olarak tesbiti Komisyonumuzca bugünkü şartlara göre de uygun görülmektedir.

Buna göre liseler öğrencilerinin:

a) Türkiye Cumhuriyetinin, millî ahlâkı benimsemiş ve pozitif bilim anlayışını kazanmış, çalışkan ve yarar'ı bir yurttaşı olarak yetişmesini;

b) Müfredat programlariyle tesbit edilen ve yüksek öğrenimi takip için gerekli bulunan bir bilgi ve kü'tür seviyesine erişmesini;

c) Bilgilerini tatbikat alanında kul'anma yollarını öğrenmesini ve ileride meslek seçmesini kolaylaştıracak surette kabiliyet'erinin geliştirilmesini;

d) İyi alışkanlıklar ve maharetler kazanmasını, ruhça ve bedence sağlam olmasını gaye sayar.

Bu amaca varabilmek için faal öğretim ve eğitim metotlarından, okul içinde yaratılıp yaşatılacak iş, çalışma, temizlik ve doğruluk havasından, millî hayatımızın okulun iç hayatına aksettirilecek olaylariyle değer'erinden ve te'kinlerinden faydalanır. Bu gayelere ulaşmak için öğretmenlerin öğrencilere örnek olmaları gereltir.

Müfredat programları:

Yapılan müzakereler neticesinde bugün tatbik edilmekte olan müfredat programlarının, yukarda belirtilen amaçlara intibak hususunda aşağıda madde madde tesbit edilen birtakım mahzurları ihtiva ettiği kanaatine varılmıştır:

1 — Sosyoloji müfredatı, yeniden gözden geçirilmesi gereken bir durum arzetmektedir.

2 — "Tarih-Edebiyat-Sosyoloji", "Tabiat Coğrafya-Jeoloji-Kozmoğrafya", "Matematik-Fizik" gibi dersierin müfredatında tertip bakımından görülen ahenksizlik, bunların birbirleriyle irtibatını güçleştirmektedir. Meselâ: son sınıfta okunan Tarih, Sosyo ojinin tertibine göre yardımcılık vazifesini görmediği gibi kronolojik bir sıra takibinden Türkçe derslerine de yardım edememektedir.

3 — Bugün bilhassa Felsefe grupu, Tarih, Coğrafya, Tabiat bilgileri dersleri müfredatının lüzumsuz derecede yüklü ve bâzı bahislerin lüzumsuz tafsilâta boğulmuş olması öğrenciye ağır gelmektedir.

4 — Müfredat programında, her dersin öğretiminden beklenen gaye ve öğretim metotları açıkça be'irtilmemiştir.

Müfredat programlarında görülen aksaklıkları ve noksanları etraflıca inceliyen Komisyonumuz aşağıdaki tedbirlerin alınmasını faydalı görmektedir:

1 — Yukarda tesbit edilen gaye, metot ve aksaklıklar belirtilerek tertip edilecek anketlerle üniversite ve liselerin bu husustaki mütalâalarının yazılı olarak toplanması ve alınacak cevapların her ders grupu için kuru'acak üç lise öğretmeni ve bir üniversite üyesinden müteşekkil komisyonlarca incelenmesi ve neticelerin komisyonumuza bildirilmesi;

2 — Tek kitap sistemi, müfredattaki aksaklıkların kalkmasına mâni olduğundan bu sistemden bir an evvel vazgeçilmesinin gerektiği;

3 — Derslerin sınıflara dağıtılmasında ve her ders müfredatının tertibinde mevzu yakınlığının gözetilmesinin gerektiği, ayni zamanda birbiriyle sıkı surette ilgili derslerin mümkün olduğu kadar bir öğretmen uhdesinde toplanmasının faydalı o'acağı;

4 — Bugünkü öğretimin murakabesinin kuvvetlendirilmesinin zaruri olduğu;

5 — a) Bir kısım derslerin müfredatının azaltılması veya büsbütün kaldırılması suretiyle liselerde müfredat yüklülüğünün giderilmesinin mümkün olup o'madığının, kurulacak mütehassıs komisyonlar tarafından incelenmesinin gereğtiği;

b) İkinci bir tedbir olarak da lise öğretim müddetinin dört seneye çıkarılarak eldeki müfredatın bu dört yılda mütevazin bir şekilde dağıtılması;

c) Bu dört seneden birinin ihzari sınıf olarak düşünü'mesi ve kabiliyetli öğrencilerin imtihanla bu ihzari sınıftan muaf tutulması;

d) Birkaç dersteki başarısızlığın muvaffak olunmuş ders'ere teşmilinin hakkaniyete uygun ol-

madığı düşüncesiyle sınıf geçme yerine ders geçme sisteminin konulması, yani öğrencinin muvaffak olduğu derslerden geçmesi, muvaffak olamadığı dersleri tekrarlamasının uygun olacağı;

c) Lisede her öğrencinin okumakla mükellef olduğu ders çeşidinin azaltılması. Halen lisede okunmakta olan derslerin hepsini birden bir öğrencinin iyi bir şekilde öğrenmesinin ve aldığı bilgiyi hayatta tatbik edebilecek bir hale getirmesinin büyük güçlükler doğurduğu, bu maksatla öğrencinin daha az dersten fakat tatbikatı ile birlikte sorumlu tutulması icabettiği ve bu derslerin de bir kısmının mecburi olması ve bir kısmı için de öğrenciye seçme hakkı verilmesinin uygun olduğu;

6 — Öğrencinin şahsi teşebbüs kabiliyetlerinin artırılması ve maharetlerinin geliştirilmesi için gerekli tedbirler alınması, bu meyanda sanat zevkinin de aşılanabilmesi için lise müfredatına resim-iş, müzik derslerinin ilâvesinin uygun olacağı;

7 — Lise fen ve edebiyat kollarının onuncu sınıftan itibaren ayrılması.

Liselere öğretmen yetiştirme işinde Komisyonumuzca ileri sürülmesi uygun görülen teklifler şunlardır:

1 — Lise öğretmenlerinin bir branşta ihtisas sahibi olması ve ayni zamanda bazı yardımcı dersleri de okutabilecek evsafta bulunması esas olduğuna göre:

a) Üniversitede öğretim lisansını verenler için bir veya iki yıllık pedagojik formasyon verecek bir yüksek öğretmen okulunun açılması ve namzetlerin burada geçen müddetlerinin kıdem ve stajlarına sayılması,

b) Yüksek Öğretmen Okulunun bugünkü durumunun ıslâhı ile yanına bir tatbikat okulunun açılması,

c) Lise öğretmeni olmak isteyen üniversite öğrencilerine tahsilleri esnasında pedagoji ve pedagoji tarihi, pisikoloji, umumi ve hususi metot derslerinin salâhiyetli profesör, doçent veya asistanlar marifeti ile okutulması ve bu suretle öğretmen okullarına da meslek öğretmeni yetiştirme imkânının sağlanması.

***

İstanbul Eğitim Enstitüsü öğrencilerinden Ömer Mart'ın teklifi:

Liselerde Sınıf Sistemi Yerine Ders Sistemi

1 — Dokuzuncu sınıfa kaydolunan bir öğrenci, o sınıfın haftada yekûnu 29 saat olan bütün derslerini almakla mükelleftir.

2 — İkinci yıl, öğrenci, dokuzuncu sınıfta başarı gösteremediği dersleri tekrarlar ve tekrarlamak mecburiyetinde olduğu derslerin haftalık ders saati tutarını, onuncu sınıftan alacağı derslerle yirmi dokuza iblâğ eyler. Ancak öğrenci, bir üst sınıfta, bir evvelki sınıfta başarı gösteremediği derslerle aynı adı taşıyan dersleri alamaz.

3 — Üçüncü yılda da madde 1 ve 2 hükümlerine göre hareket olunur.

4 — Üç yıl zarfında lise müfredatını ikmal edemiyen öğrenci, iki müteakip yıla inhisar etmek şartiyle, sadece başarı gösteremediği derslere devam ile mükellef tutulur.

5 — Beş yılda lise müfredatını ikmal edemiyen öğrenci, müteakip ders yılının eylûl ve haziran aylarında "lise müfredatını ikmal imtihanı"na sevk olunur. Bu imtihan hususi komisyonlar marifetiyle icra olunur. Öğrenci, birinci dönemde, isterse kaldığı derslerin hepsine girer, isterse bir kısmına. Birinci dönemde başarı gösteremediği derslerin imtihanına ikinci dönemde ikinci defa olarak girmek, öğrencinin tabiî hakkı sayılır. Bu iki dönem zarfında başarı gösteremiyen öğrenciye, "lise müfredatını ikmal edememiş ve lise bitirme imtihanlarına girme hakkını kazanamamıştır" mealinde bir belge verilir.

6 — Öğrencinin lise müfredatını kaç yılda ikmal eylediği, onun lise bitirme diplomasına işaret olunur.

7 — Bir yıl zarfında belirli bir derse yedi saat devam etmemiş bulunan bir öğrenci, o dersten doğrudan doğruya dönmüş sayılır.

Mucip sebepler

1 — Biyolojik bir kanun: Soyaçekim sabittir, yani genlerde bir tagayyür husul bulmadıkça, onların husulüne sebebiyet verdikleri karakterlerde de bir tebeddül husul bulmaz.

2 — Biyolojik ve psikolojik bir kanun: Fertler, ölçülebilen her kabiliyette birbirlerinden derece derece ayrılırlar.

3 — Eğitimle ilgili demokrasi (tarif): Okulun; her ferde kabiliyeti nisbetinde inkişaf imkânını bahşedecek şekilde organize edilmesi.

4 — Birkaç dersteki muvaffakiyetsizliğin muvaffak olmuş derslere teşmilinin hakkaniyete uygun olmadığı.

Lise Olgunluk İmtihanı hakkında Prof. Hâmit Dereli'nin teklifi.

Üniversite ve yüksek öğretim müesseselerine girebilmek için her öğrencinin Olgunluk Sınavını geçmesi lâzımdır. Lise Bitirme Sınavında bütün derslerden ortalama % 75 not alanlar üniversite fakülteleri ve ve yüksek öğretim müesseselerinin muvafakati alınmak şartiyle olgunluk imtihanından muaf tutulabilirler.

Olgunluk imtihanına girecekler için Lise Bitirme imtihanını vermek mecburi değildir.

Fen fakültelerine girmek istiyenler olgunluk sınavında ısı, optik, ses veya kimya, veya mihanik, veya elektrik ve mıknatıs veya botanik derslerinden birini seçmek zorundadırlar.

Olgunluk sınavında şu derslerden beşi seçilir:

(1) Türkçe (Dil ve Edebiyat).

(2) Elemanter Matematik (Aritmetik, Cebir, Geometri).

(3) Bir yabancı dil (İngilizce, Fransızca, Almanca'dan biri).

(4) ve (5) aşağıdaki derslerden ikisi:

Tarih.
Coğrafya.
Mihanik.
Isı, optik, ses.
Elektrik ve mıknatıs.
Kimya.
Botanik.
Jeoloji.
Zooloji.
Sosyoloji.
Psikoloji.
Mantık.
Lâtince.

Olgunluk sınavı her yıl haziran ayında yapılır.

NOT 1: Olgunluk sınavını kazananlar lise mezunlarına tanınan her türlü hak ve imtiyazlardan faydalanırlar.

NOT 2: Olgunluk sınavı Millî Eğitim Bakanlığınca kurulan lise öğretmenleri ile üniversite öğretim üyelerinden müteşekkil heyetler tarafından tertiplenir ve yapılır.

Orta okul programları ile orta okullara öğretmen yetiştirme işini inceliyen kolun raporu

Orta okul programı ile bu okullara öğretmen yetiştirme işini inceliyen komisyonumuz, bu konu üzerinde bundan önceki komisyonun ileri sürdüğü mütalâa'arı da gözönünde bulundurarak aşağıdaki hususları karar altına almıştır:

A — *Program:*

1 — Orta okul, ilkokulu tamamlıyan bir millî eğitim kurumudur. Bu itibarla her iki okulun eğitim ve öğretim amaçlariyle ilkeleri arasında bir uygunluk bulunması zaruridir. Halbuki bugün bu iki kurum arasında her bakımdan geniş bir açıklık göze çarpmaktadır. Bu açıklık daha ziyade orta okulun çocuğa göre ayarlanmamış olmasından ileri gelmektedir. Bu okullarda öğretim, bilimsel esaslara göre sınıflandırılmış bir yetiştirme sistemine dayanmamaktadır. Derslerin 8 - 10 öğretmen arasında bölünmüş bulunması, bunlarla ilgili konuların hazmını ve aralarında irtibat kurulmasını güçleştirmekte ve öğrencilerin muhtelif cepheleriyle tanınması imkânını azaltmaktadır. Herbiri kendi branşında mümkün olduğu kadar çok bilgi vermek endişesini taşıyan öğretmenlerle intibak edemiyecekleri kadar çeşitli mizaçlar karşısında kalan çocuklar, zaten yüklü olan dersler altında bir kat daha ezilmektedirler. Bundan daha mühim olarak, biyolojik ve psikolojik durumları bakımından büyük bir ihtimama ihtiyaç gösteren bu çağdaki çocukların eğitimi ile bugünkü orta okullarda lâyıkiyle uğraşılamamaktadır. Yukarıda belirtilen sistemin tabii bir neticesi olarak, çok defa öğretmenlerin dersleri birkaç güne toplanmakta ve kendelerinin sadece ders konularını öğrencilere kazandırmaları kâfi görülmektedir. İşleri çok olan idareciler ise, çocuklarla yeteri kadar meşgul olamamaktadırlar. Bu noksanı gidermek için alınmış bulunan sınıf öğretmenliği ve nöbet usulü gibi tedbirler de maksada kâfi gelmemiştir.

2 — İlkokullarla orta okullar arasındaki bu anlayış farkını gözönünde tutan komisyonumuz, ilk iş olarak yeni basılmakta olan ilkokul programını incelemiş ve bunun başına eklenmiş bulunan ve her derecedeki okullarca benimsenmesi gereken "millî eğitim amaçları"nın orta okullar için de kabul edilmesi uygun olacağı neticesine varmıştır.

3 — Yine aynı programın eğitim ve öğretim ilkeleri üzerinde de durulmuş ve aşağıda arzedilen değişme ve eklemelerin yapılması suretiyle bunların da orta okullara teşmili uygun görülmüştür.

a) 1 - 15 inci maddeler aynen

b) 16 ncı maddede sözü geçen *yakın yurt* ve yakın zaman prensipinin orta okulun bünyesine göre ayarlanması,

c) Orta okul dersleri arasındaki münasebetin kuvvetlenmesinin ve bunların hayati ünitelere yer veren guruplar halinde birleştirilmesinin 17 nci prensip olarak eklenmesi,

d) Buna karşılık, orta okulun son sınıfında, lise programlariyle bağlantı teşkil etmek üzere ders konularının daha ziyade bilimsel tasnife göre tertiplenmesi.

Orta okul öğretiminde bu değişiklikler yapıldığı takdirde, ilkokulun ikinci devre müfredatının, bu kaydedilen noktaların ışığı altında yeniden gözden geçirilmesi gerekli görülmüştür.

4 — Orta okul mezunlarından büyük bir kısmının hayata atıldıkları veya meslek okullarına gittikleri bir vakiadır. Buna göre orta okul programlarının yeniden tanzimi sırasında bu vakıanın da hesaba katılması ve bu maksatla fen derslerinin, öğrencilerin çevrelerindeki problemleri çözebilecek şekilde hayatileştirilmesi, matematik derslerinde yaşanmakta olan konuların işlenmesi ve defter tutma, ticaret hesapları gibi mevzuların ele alınması, atölye faaliyetinin okul çalışmaları içine konması, ev idaresi ve çocuk bakımı derslerinin pratik hayata elverişli bir şekle sokulması uygun görülmüştür.

Hattâ mahallî istihsal hayatına mümkün mertebe uydurulmuş faaliyetler de (daktilo kursları, el ve ev sanatları) yeni orta okulun çalışma sahasına alınmalıdır.

5 — İleri kültür memleketlerinde olduğu gibi beden eğitimi, müzik, resim-iş ve temsil faaliyetlerinin eğitici, ruh canlandırıcı ve dolayısiyle işi ve hayatı sevdirici rolleri gözönünde tutularak bunların belli ders saatleri dışında da bütün okul hayatına sari bir hale getirilmesi lüzumlu görülmüştür. Esasen memleketin durgun olan sanat hayatını canlandırmak ve sanat anlayışını geniş halk kitleleri arasına yaymak, bu kitleler arasındaki kabiliyetleri uyandırıp geliştirmek, ayni zamanda sanat anlayış ve zevkini umumileştirmek, millî terbiye hedeflerimiz arasında diğer milletlere nazaran daha fazla yer alması gereken bir mevzudur.

6 — Yukarıda arzedilen esasların zaruri bir neticesi olarak, orta okullarda öğleden evvelki zamanın 4 derse bölünerek, öğleden sonraki müzakere saatleri yerine iki saatlik bir çalışma zamanının ayrılması ve bu zamanın bugünkü gibi yalnız okumağa değil; yakın yurt incelemelerine, atölye ve basit lâboratuvar çalışmalarına, kitap okuma, tartışma, yabancı dil alıştırmaları, müzik, spor, temsil, kooperatif ve bahçe işleri faaliyetlerine... ayrılması uygun bulunmuştur. Esasen bugün birçok okullar bu ihtiyacı duymuş, resmî veya gayri resmî bir şekilde bu faaliyetlere yer verme yolunu tutmuştur. Ancak bu faaliyetleri tanzim işinin bina ve vasıta durumlarına ve çevre şartlarına göre okullara bırakılması gereklidir. Bu faaliyetlere, Bakanlıkça hazırlanacak bir yönetmelikle istikamet verilmelidir.

7 — Kaydedilen esaslara göre yeniden tertiplenecek orta okul müfredat programı taslağının, Bakanlıkça uygun görülecek eğitim enstitüleriyle birkaç merkezde kurulacak komisyonlarca hazırlanması ve bunların bir komisyon tarafından incelenerek birleştirilmesi, bu programda, ilkokul programında olduğu gibi, derslerin başına amaçların ve direktiflerin belirtilmesi uygun olacaktır.

B — *Öğretmen yetiştirme işi:*

8 — Eğitim enstitülerinin kuruluşlarının millî eğitimin yayılması bakımından faydalı ve müterakki bir adım teşkil ettiği komisyonca müşahede edilmiş, bugün "toplu dersler" adı altında mevcut olan sistemin devamı, bu müesseseler kurulurken ileri sürülen aşağıdaki lüzum ve zaruretlerin de yerinde olduğu tesbit edilmiştir:

a) Muayyen derslerde ihtisaslaşmaya doğru gitmiyerek bilim şubelerinde toplu bir görüş kazanan ve mürebbiliği ihtisas olarak kabul eden, öğrencileri muhtelif cepheleriyle daha yakından tanıyan ve davranışlarını ona göre düzenleyen, dersler arasındaki sıkı bağlılığı gerçekleştirebilen, daha az öğrenci ile meşgul olacağı için onların fikrî, bedenî, ahlâkî eğitimleriyle daha yakından meşgul olabilen öğretmenler yetiştirmek;

b) Daha az öğretmen kullanmayı ve öğretmenlerin birbirlerine vekâletini sağlamak, nakil ve imtihan işlerini kolaylaştırmak.

Ancak, bu öğretmenlerin - verildikleri okullarda yukarıdaki prensipleri bozmıyacak şekilde ve muayyen ders guruplarına inhisar etmemek şartiyle aralarında bir işbölümü yapmalarında da Komisyonumuzca bir mahzur görülememiştir.

9 — Öte yandan, yukarıda arzedilen ve tatmin edici görülen hususların, bu şube mezunlarının iş başındaki çalışmaları, kâfi bir zaman içinde objektif ve mukayeseli olarak incelendikten sonra elde edilecek sonuçlara göre yeniden gözden geçirilmesi ve eğitim enstitüleri programlarının da yeniden tanzim edilecek orta okul programlarına göre ayarlanması tabii ve lüzumlu sayılmıştır.

10 — Eğitim enstitülerinin beden eğitimi, resim-iş, müzik ve yabancı dil şubelerine gelince, bu şubelerin bugünkü müstakil hüviyetlerini muhafaza etmeleri ve geniş kadrolu orta okullarla liselerde ve muadilleri okullarda bu dersleri okutmak üzere müstakil öğretmenler tâyini şu bakımlardan zaruri görülmüştür.

a) Beşinci maddede arzedilen sebepler dolayısiyle bu derslerin okullarımız için özel bir önem taşıması,

b) Başka memleketlerde olduğu gibi umumi hayatımızda bu derslere zemin teşkil edecek hazırlıkların aile ve cemiyet tarafından sağlanmaması dolayısiyle bunların uzun ve sabırlı bir yetiştirme devresiyle faaliyetine ihtiyaç göstermesi,

c) Özel kabiliyetler istemesi,

d) Enstitüye mahreç olan okullarda bu derslerin ya hiç bulunmaması veya gerektiği kadar önemle ele alınmamaış olması,

e) Lise komisyonu tarafından liserere konması teklif edilen ve muadili bazı okullarda halen mevcut olan müzik ve resim-iş dersleriyle beden eğitimi derslerine ehliyetli öğretmen yetiştirme ihtiyaç ve zarureti.

11 — Yurt içinde yeniden açılan ve açılacak olan dar kadrolu ve bir öğretmenin vazife saatlerini doldurmıyan kâfi gelmiyen orta okullardaki müzik, resim-iş, beden eğitimi derslerinin durumu da komisyonca ayrıca gözden geçirilmiştir.

Filhakika bu durumda olan okullara, sözü geçen dersler için yakın zamanlarda öğretmen bulmak imkânının zorluğundan başka, böyle bir durumun bütçe zaruretleri bakımından da tahakkuku güç olacağı müşahede edilmiştir. Komisyonumuz bu okullardaki müzik, resim-iş ve beden eğitimi derslerinden birini yardımcı bir branş olarak toplu dersler bölümünde okuyan öğrencilere vermek ve onları bu bölümde de yetiştirmek mevzuunu incelemiş, ancak enstitüye bu sahalarda hazırlıksız gelen öğrencilerin kısa bir zaman içinde bu dersler için de asgari derecede bile olsa yetiştirilemiyecekleri ve esasen müzik, resim-iş bahsinde yetiştirme işine daha erken yaşlardan başlanması gerektiği üzerinde görüş birliğine varmıştır.

Bu duruma göre, öğretmen okullarından bir kısmının eğitim enstitülerine öğrenci yetiştiren, kısmen yatılı ve kısmen yatısız seminerler haline getirilmesi halinde, bu şubelere seçilerek alınacak ve elverişli şartlar altında yetiştirilecek öğretmen namzetlerini okutacakları esas derslerde olduğu gibi seçecekleri bir yardımcı branş üzerinde yetiştirilmeleri de mümkün olabileceği, enstitülere lise mezunlarının alınmasına devam etmekle beraber bu seminerlerin her bakımdan öğretmen yetiştirme dâvamızda hayırlı neticeler vereceği, bu suretle yetişen öğretmenlerle üç sınıflı bir orta okulun dört veya beş öğretmenle idaresi de mümkün olabileceği düşüncesine varılmıştsr.

Raporumuza son verirken, orta okulun bünyesinde olmasını istediğimiz değişikliğin bir hamlede gerçekleştirilmiyeceğine; hele branş esasına göre yetişmiş öğretmenlerden bir sınıf derslerinin büyük bir kısmını okutmaları istenemiyeceğine; dolayısiyle, mevcut orta okulların esas itibariyle bugünkü şekilde çalışmalarına devam etmeleri gerekeceğine kani bulunduğumuzu arzetmek isteriz.

Eğitim kolunun raporu

Komisyonumuz, mevcut yönetmelik ve programları inceliyerek aşağıdaki hususları karara bağlamıştır:

Genç neslin eğitimi ele alınırken ana kucağından üniversite ve yüksek öğrenim devrinin sonuna kadar bütün Türk gençliğini içine alacak programlı ve sistemli bir eğitim gözönünde bulundurmak icabeder. Çocuklar yedi yaşına kadar iyi yetiştirilmiyecek olursa okul eğitimi içinden çıkılmaz pürüzlerle savaşmak zorunda kalır. Tecrübeler gösteriyor ki ailede kazanılan kötü alışkanlıkların çoğunu düzeltmek, çocuklara yeni ve iyi bir alışkanlık vermekten çok daha zordur. Onun için genç neslin eğitimini bir bütün olarak ele almak ve eğitsel tedbirleri buna göre ayarlamak ve düzenlemek lâzımdır.

A — *Okul Öncesi Çocukların Eğitimi:*

1 — Kreşler.
2 — Ana okulları.
3 — Aile eğitimini yayma ve kuvvetlendirme.
4 — Eğitsel danışma büroları.

Kreşlerde eğitim:

Bugün memleketimizin bazı yerlerinde iktisadi veya ailevi sebeplerle yardıma muhtaç veya kimsesiz çocuklar için açılmış kreşler mevcutsa da bunlardan bir kısmı islâha muhtaç durumdadır. Bu kurumlarda dikkati çeken en büyük noksan, yavrularla uğraşanların çocuk bakım ve eğitimi için gerektiği şekilde yetişmemiş bulunmalarıdır.

Ana okulları:

Türkiye'nin okul ve eğitim teşkilâtı içinde ana okullarına yer verilmemiştir. Halbuki Avrupa ve Amerika'da 75 yıldan beri ana okulları geniş ölçüde kök salmış ve bu memleketlerin millî bünyelerinde zarurî bir eğitim unsuru haline gelmiştir. Ana okullarının eğitim teşkilâtı içine alınması şu sebeplerden lüzumlu görülmüştür:

1 — Birçok aileler, çocuklarını ne tarzda yetiştireceklerini bilmezler. Bir kısmı da ekonomik zaruretler dolayısiyle onların eğitimi ile meşgul olamazlar.

2 — Ev çevresi, çocukların hareket ve yaratıcılık yönsemlerini tatmin için elverişli değildir.

3 — Ana okulu, ilkokula hazırlık olmak bakımından da değerlidir.

Çocuklar ana okullarında mürebbilerin gözü altında bulundukları müddetçe türlü huysuzluk ve yaramazlıklarını durdurmağa, yalancılık, kavgacılık gibi kötü alışkanlıklarını düzeltmeğe heves ederler. Kısaca ana okulunu ziyaret eden çocuklar, ilkokula bir hayli hazırlıklı geldikleri gibi kötü alışkanlıklardan da mümkün mertebe uzak kalmış olurlar. Bu çeşit çocukların ilkokullarda eğitim ve öğretim bakımından yetiştirilmesi öğretmenler için son derece kolay olur.

Ana okulları için şu tekliflerde bulunmayı faydalı buluyoruz:

1 — Ya kız öğretmen okullarında birer ana okulu şubesi açılmalı,

2 — Yahut kız öğretmen okullarının son sınıflarında arzu edenler arasında seçilmek şartiyle eğitim enstitülerinde ana okulu öğretmeni yetiştirmeğe mahsus şubeler açılmalı,

3 — Yahut da 1928 yılında Ankara'da açıldığı şekilde müstakil bir Ana Öğretmen Okulu kurulmalıdır. Ana okulunu açmadan önce öğretmen okulu mezunlarından birkaç kızı Avrupa ve Amerika gibi ileri memleketlere göndermeli, teşkilâtın içyüzü incelendikten sonra Türkiye'de bu nevi okullar açılmasına başlanmalıdır.

Ana okulları şu iki şekilde açılabilir: Ya bazı memleketlerde olduğu gibi, büyük şehirlerdeki ilkokullara ihzarî mahiyette bir iki sınıf eklenir, yahut büyük şehirlerde lüzum görülen yerlerde

müstakil ana okulları açılır. Ana okullarına devam edecek çocukların ana bâbalarından belirli bir ücret alınacağına göre mali zaruretleri de kısmen önlemek mümkün olur. Buraya eklenecek bir diğer tedbir de büyük şehirlerdeki belediyelerin çocuk eğitiminden anlıyan bir mürebbinin nezareti altında küçük çocuklar için sıhhi kum sahaları ve oyun yerleri hazırlamasıdır. Evlerde havasızlıktan, yer darlığından ve anaların sinirliliğinden bunalan çocukların bu gibi yerlerden çok faydalandıkları ve zevk duydukları tecrübelerle sabittir.

Aile eğitimini yayma ve kuvvetlendirme:

a) İlkokul çağından önceki çocukları yetiştirmekte zorluk çeken iyi niyetli ana ve babalara aile eğitimi hakkında basit ve pratik bilgiler vermek çok lüzumludur. Bunun için aile eğitimi hakkında ucuz ve küçük çapta eserler yayımlanmalı, Halkevlerinde çocuk eğitimi hakkında sık sık konferanslar verilmelidir. Bu sayede çocukları eğitmekte zorluk çeken ailelere kolaylık gösterilmiş ve hatalı eğitim yüzünden çocukların edinecekleri birçok kötü alışkanlıkların önüne geçilmiş olur.

b) Orta öğretim ve meslek öğretiminin her basamağında kız ve erkek çocuklara çocuk bakımı ve eğitimi hakkında basit ve pratik bilgiler vermek ve fırsat buldukça çocuk yuvalarını gezdirerek bunlarda bakıma ve eğitime karşı sevgi ve ilgi uyandırmak çok faydalı olur.

4 — *Eğitsel danışma büroları ve klinikler:*

Bugün çocuk eğitimi her ana ve babanın kolayca başaramıyacağı ve düşündüklerini kolaylıkla gerçekleştiremiyeceği olum'u bir ihtisas kolu haline gelmiştir. İyi niyetli ailelere, öğretmen ve okul idare adamlarına bu hususlarda yardım etmek ve pratik tavsiyelerde bulunmak üzere Avrupa ve Amerika'da uzun bir zamandan beri mevcut olan Çocuk Eğitimi Danışma Büroları veya Klinikler'nin Türkiye'de de açılmasını önemle tavsiye ederiz. Buna başlangıç olmak üzere eğitim enstitülerinde bu neviden danışma bürolarının açılması faydalı olur.

B — *Okul çağı çocuklarının eğitimi:*

Genel olarak her okul; çocuğun güç ve yeteneklerini geliştirmeyi, ona lüzumlu maharet, bilgi ve alışkanlıkları kazandırmak suretiyle içinde yaşadığı topluluğa başarı ve ahenkle uyabilecek bir insan haline getirmeyi iş edinen bir eğitim kurumudur.

Bu bakımdan okulun milli eğitim amaçları şu üç noktada toplanabilir:

I — Yurttaşlık ve demokrasi eğitimi,

II — Kişilik eğitimi,

III — Ekonomik hayata uyma eğitimi.

I — Yurttaşlık ve Demokrasi eğitiminin amaçları:

1 — Mensup olduğu topluluğun tarihini, milli değer ve hükümlerini tanımak ve saygı göstermek, onlarla öğünmek ve bu toplulukla mukadderat birliğine bilinçli olmak;

2 — Şahsi sorumluluğuna, hak ve hürriyetlerine bilinçli ve bunları kullanıp yerine getirmeğe istekli bulunmak, başkalarının hak ve hürriyetlerine saygı göstermek, topluluk menfaatlerini kendi menfaatleri üstünde tutmak;

3 — Mensup olduğu Türk topluluğunun gelişip yükselmesine uğraşmak;

4 — İçinde yaşadığı topluluktaki fenalık ve kötülüklerle etkin olarak savaşmak;

5 — İçinde yaşadığı topluluğu meydana getiren bireylerin hak ve hürriyet bakımından eşit insanlar olduğunu benimsemek;

6 — Milli birlik ve menfaatleri zedelememek şartiyle her türlü görüş, düşünüş ve kanaat farklarını hoş görmek ve iyi karşılamak.

7 — Topluluğa ait işlerde başkalarının gayret veya buyruğunu beklemeden demokratik gurup ve teşekküllerle örgütlenmesini ve işe girişmesini bilmek;

8 — İçinde bulunduğu topluluğun ihtiyaç ve menfaatlerini her şeyin üstünde tutmak, sosyal, ekonomik ve kültürel alanlarda yeni yollar ve ufuklar açabilmeye ve vatandaş kitlelerine inan birliği aşılamak yolu ile peşinden sürüklemeye güçlü demokratik lider yetiştirmek;

9 — Milli duygu ve bağlılıklarını geniş insan toplulukları ışığı altında makul bir çerçeve içinde görebilmek ve milletler arası münasebet ve yakınlıklarda bilinçli olmaktır.

Bu amaçlara ulaşılması için meydana getirilmesi gereken kuruluşlarla alınması gerekli tedbirler:

1 — Öğrencilere milli ve insani bağlılıkları kazandırıp geliştirmekte tutulacak yol: doğrudan doğruya birtakım soyut değerlerin aşılanması ve bunlara bağlanılması değildir. Bu iş çocuğun sosyal gelişmesine uygun olarak aile, gurup, kurum, mahalli ve milli bağlılık ve sadakat basamaklarının tedricen geliştirilmesi ile mümkün olabilir. Okul içindeki eğitim ve öğretim, çocuğun bu sosyal gelişme gerçekleri gözönünde tutularak ayarlanmalı ve düzenlenmelidir.

2 — Okul hayatı, öğrencilere demoratikt bir topluluğa mensup vatandaşlara, lüzumlu olan özellik ve meziyetleri kazandırmak için onların okul ve çevre hayat ve çalışmalarına katılmalarını mümkün kılacak duruma sokulmalıdır. Bunun için de öğretim ve eğitim çalışmalarında etkinlik ve kendi kendini yönetme prensiplerini uygulayacak kurumlarla örgütlerin meydana getirilmesi şarttır. Memleketimiz okullarında kendi kendini yönetme teşkilâtı zaman zaman denenmiş ve çeşitli sebepler yüzünden bazan başarısızlığa da uğramıştır. Bunun başlıca sebebi bu kuruluşları idare edenlerden bir kısmının bu teşkilâtın bünyesi ve nasıl işliyeceği hakkında kesin bilgi ve tecrübeleri olmayışıdır. Bu yüzden kendi kendini yönetme prensipi ile ilgili esas kural ve metotları ihtiva eden açık bir yönetmeliğin hazırlanması faydalı olur.

3 — Okulda kurulacak kendi kendini idare teşkilâtı, yurdumuzun idare ve seçim örgütünü örnek olarak alan bir esasa göre kurulmalıdır. Buna göre, okulla ilgili iş ve çalışmalar kollar halinde sınıflandırılmalıdır.

4 — Kendi kendini yönetme teşkilâtı çalışmalarının kontrolü, okul disiplini esaslarının tesbiti ve uygulanması işinde bizzat öğrencilerin geniş ölçüde sorumlu ve etkin bir hale getirilmesi ve kendi kendini yönetme örgütünün okul idarelerinin nezaret ve kontrolü altında sadece idare işlerinde yardımcı rolünü oynıyan bir duruma sokulmamasına itina gösterilmesi lâzımdır. Bu organizasyonda öğretmen ve idarecilerin ancak bir yol gösterici rolünü oynamağa gayret göstermeleri icabeder.

5 — Kendi kendini yönetme teşkilâtının başarı ile işlemesinde ilk hamlede birtakım zorluklarla karşılaşılması tabiidir. Çünkü gerçekleştirilmek istenen durum, öğrenci, öğretmen ve idarecilerden yeni bir anlayış ister. Asıl olan şey bu organizasyonu meydana getirdikten sonra, bunun tecrübeler ve günlük ihtiyaçların yarattığı zaruretler karşısında gelişmesi için gerekli olan sabır ve anlayışı göstermektir.

6 — Kendi kendini yönetme teşkilâtının gerektiği gibi yürümesi için seçimlerin düzenli aralıklarla yapılarak okul içindeki bütün öğrencilerin ilgi ve temayüllerine göre tecrübeler edinmesine meydan verilmeli ve bu iş bir zümrenin inhisarı altında bırakılmamalıdır.

7 — Çeşitli ders konuları çevrede bulunan her türlü kurum ve kuruluşların bünyesini ve işleyişini tanıtacak suretle işlenmelidir.

8 — Millî ve tarihî günlerin kutlanışının, milli hareket ve şahsiyetlerin yıldönümleri törenlerinin bilhassa yurttaşlık eğitimi ışığı altında yapılması ve bu faaliyetlere çocukların da demokratik bir anlayışla katılmalarının sağlanması gerekir.

9 — Bireyin toplulukla olan mukadderat birliği duygusunu kuvvetlendirme amacı ile deprem, kıtlık, su baskını, savaş, salgın hastalıklar gibi olağanüstü durumların hem bir fırsat öğretimi olarak kullanılması, hem de yardımlaşma ve dayanışma bakımından bu olaylardan faydalanılması lüzumu unutulmamalıdır.

10 — Öğretim ve eğitimde bireysel rekabetlere, mübalâğalı bir yer ayırmaktan ziyade, birlikte çalışmak ve müşterek eser meydana getirmek haz ve alışkanlığının kazandırılması hususları gözetilmelidir.

11 — Hayat, tabiat ve yurt bilgisi gibi derslerin konularının yurdun tabii güzelliklerini, milletin kültürel başarı ve zevklerini aşılıyarak yurt ve millet bağlılıklarını kuvvetlendirebilecek şekilde işlenmesi lâzımdır.

12 — Tarih ve sosyoloji dersleri konularının öğrencilere geçmişteki kültürel gelişmeyi ve başarıları tanıtacak, insan toplulukları arasındaki farklardan ziyade benzeyiş ve yakınlıkların önemli olduğunu gösterecek şekilde okutulması, uygundur.

13 — Öğrenci karakterinin şekillenmesinde önemli olan ahlâk kuralları; birtakım vaaz ve nasihatlerle değil, okulda yaratılacak ahlâki atmosferle benimsetilmelidir.

14 — Resim-iş, müzik ve beden eğitimi, temsil gibi ders ve faaliyetlere, bir yandan estetik değerler ve duygusal ifade imkânları sağlıyacak, öte yandan da millî duyguların ifadesi imkânlarını tanıtıp benimsetecek, sosyal bağlılıkları kuvvetlendirecek şekilde yer verilmelidir.

II — Kişilik eğitiminin amacı:

Beden ve ruh bakımlarından sağlam ve sıhhatli, toplumsal çevrenin şartlarına başarı ile uyabilen, kendisi ve mensup olduğu topluluk için daima daha iyiye doğru çabalıyan bireyler yetiştirmektir.

Bu itibarla:

1 — Beden sağlığından beklenilen; okul çağı çocuğunun normal olarak gelişimini sağlamak üzere okulun gereken sağlık alışkanlıklarını kazandırması;

2 — Ruh sağlığından beklenilen ise okul çağı çocuğunu; makul olmayan korku, kuruntu ve iç çatışmalarından uzak kalmış, heyecanlarına hâkim, gerçeği görmesini ve olduğu gibi kabul etmesini bilen, güçlükler karşısında yılmadan savaşan ve ruh muvazenesine sahip bulunan bir kişilik haline getirmesi;

3 — Okul çağı çocuğunun; içinde yaşadığı toplumsal çevrenin şartlarına uyabilen, yani geçimli, birlikte çalışmasını ve eğlenmesini bilen, topluluğun istek ve menfaatlerini kendi istek ve menfaatleri üstünde tutan, hak ve hürriyetlerinin sınırını tanıyan, etrafındakilerin düşünce ve kanaatlerini hoş gören ve kabul eden, buna mukabil kendi düşünüş ve kanaatleri ile başkalarına etki yapabilen bir insan olması;

4 — Okul çağı çocuğunun, yalnız çevrenin şartlarını ve kendini olduğu gibi kabul eden kişilik halinde kalması değil, aynı zamanda gerek kendi

hayatı ve gerekse topluluk hayatı sınırları içinde iyiye, daha faydalı ve daha güzele ulaşmağa çabalıyan ülkücü bir fert olarak yetiştirilmesi, okulun kişilik eğitimi amacını teşkil etmektedir.

Bu amaçlara ulaşmak için okullarda alınması gereken tedbirler:

1 — Okul çocuğunun sağlığını korumak ve düzeltmek üzere onun, devamlı tıbbî ve sıhhi kontrol altında tutulması zarureti vardır. Bugünkü durumu ile okul hekimliği memleketimizde bu amacı tatmin edecek halde değildir. Okul hekimliğinin çocuk sağlığını korumaya ve geliştirmeye yardım eden bir hale sokulabilmesi için şu tedbirlerin alınması gereklidir:

a) Eski yönetmelikte de belirtildiği üzere her okul çocuğunun bir okul sağlık karnesinin bulunması ve bu karneye her yıl yapılması gereken muayene sonuçlarının ve belirli zamanlarda öğretmenler tarafından muntazam bir şekilde alınacak boy ve ağırlık ölçülerinin işlenmesi;

b) Şartların müsait olduğu yerlerde bir veya birkaç okulun bir doktoru olması, doktorun okulları muntazaman ve sık fasılalarla ziyaret ederek ihtiyacı olan öğrencilerle ilgilenmesi, okulun maddi sağlık şartlarını yakından kontrol etmesi, salgın hastalıklara karşı aşı ve diğer tedbirlerle savaşması;

c) Okul doktorlarının bulunmadığı veya temin olunamadığı yerlerde okul öğretmenlerinin en önemli okul sağlığı problemleri üzerinde kurslar açılarak yetiştirilmesi;

d) Mahallî belediye veya hükümet tabipliği ile, herhangi resmî veya yarı resmî kuruluşlara mensup hekimlerle yahut okul - aile birliklerinin kendi aralarında sağlıyacakları doktorlarla yukarıda belirtilen hususların temin olunması:

e) Masrafı daha az ve yetiştirilmesi daha kolay olması yönünden okul hasatabakıcılarının yetiştirilmesi işinin de önemle gözönünde tutulması.

2 — Her okulda, ilk ve âcil yardımları karşılayacak bir ilâç dolabının düzenli bir şekilde hizmete hazır bulundurrulması.

3 — Her okulda öğrenciler tarafından demokratik esaslara göre seçilmiş ve okul ihtiyacına yeter sayıda üyesi bulunan sağlık kurumlarının; sınıfların, yemekhane, okul bahçesi, helâ ve musluklarının temizlik ve düzeni ile ilgilenmesi ve bunların gerçekleştirilmesi.

4 — Okullarda, her çeşit kaza, yangın, deprem gibi olağanütü hallerde yardım ve kurtarma işlerinin gerektiği gibi yapılabilmesi için, muntazam fasılalarla yardım ekiplerinin seçilmesi, bunlara gurup halinde veya bütün öğrenci kitlesi ile birlikte görevleriyle ilgili temrin ve talimler yaptırılması.

5 — Hayat, tabiat ve aile bilgileri ve beden eğitimi gibi derslerle ilgili olarak öğrencilere vücut sağlığını koruma, okul çağı çocuklarında görülen çeşitli hastalıkların arazını tanıma ve koruyucu, iyileştirici tedbirleri alma yollarının pratik bir tarzda gösterilmesi.

6 — Eski yönetmeliklerde belirtildiği üzere, sınıf çalışmaları esnasında okul ve sınıf hijyenine uygun olarak havalandırma, aydınlatma, ısıtma tedbirlerinin alınması.

7 — Beden eğitimi derslerinin belirli saatlerde yapılan cimnastik dersleri halinden çıkarılıp, çocuğun gelişme basamak ve kurallarına uygun eğitim ve sağlık amaçlarına ulaştıracak bir hale sokulması.

8 — Okul öğrencileri arasında iyi beslenmedikleri açıkça görülen ve aile durumları müsait olmayan çocuklara hiç olmazsa günde bir öğün yemeğin, ekonomik bölümde ayrıca belirtildiği üzere, eğitsel amaçlar gözönünde tutularak sağlanması. Bu hususta yapılan birçok mahalli kuruluş ve teşekküllerin bu eğitim ve sağlık amacına göre ayarlanması.

9 — Okul öğrencilerinden bakıma muhtaç olanların faydalanabilecekleri ve sağlıklarını düzeltebilecekleri yaz kamplarının açılması lâzımdır. Bugün Kızılay tarafından kurulmakta bulunan kızılay gençlik kamplarının da bu maksada daha iyi hizmet edecek şekle sokulması ve bunların yönetiminin Millî Eğitim teşkilâtı ile ilgili kişilere verilmesi. Yeri müsait okullardan yaz kampları için bu maksatla faydalanılması.

10 — İlkookul çağındaki çocuklar için de prevantoryum ve sanatoryumların kurulması veya mevcutlardan daha fazla faydalanma yollarının araştırılması.

Kişilik eğitiminin ruh sağlığı amacını gerçekleştirmek için alınması gereken tedbirler:

Okul öğrenci kitlesini, otoriter bir anlayışa göre koyduğu kural ve düzene, çeşitli müeyyidelerle uymaya zorlıyarak eğitmeye ve yönetmeye çalışan bir kurum olmamalıdır. Bunun yerine o, öyle bir kurum olmalıdır ki çocuklar, öğretmenlerinin rehberliği altında, içinde yaşayacakları demokratik okul topluluğunun düzen, yönetim ve atmosferini yaratmakta ve yaşatmakta etkin olabilsinler. Bunun için de:

1 — Öğretim çalışmalarında öğretmen daima öğrencilerin ruhsal gelişme özelliklerini, bireysel farklarını ve tensel durumlarını gözönünde tutan, ilgilerini uyandırmak suretiyle onları işe ve faaliyete götüren ve onları işin disiplini ile yöneten bir rehber olmalıdır.

2 — Ödevlerle imtihanlar, öğrenciler arasında zararlı bir rekabeti ve çekişmeyi körükliyecek şekilde değil, her çocukta eski başarısını geçme ve aşma gayret ve isteği uyandıracak tarzda organize edilmelidir.

3 — Öğretim ve eğitimde başarıyı artırabilmek için tenkit, tekdir ve ceza gibi benliği yıkıcı ve cesaret kırıcı yollardan kaçınılarak mânevi teşvik ve takdir yollarının tutulması lâzımdır. Bu gibi teşvik ve takdirlerin, iftihar levhası şeklinde ancak birkaç öğrenciye münhasır kalabilecek zararlı bir imtiyaz halinden çıkarılması gerekir.

4 — Sınıf ve okul faaliyetlerinde öğretmen ve idarecilerin çocukları; teşhir, aleyhte mukayese, sınıfta bırakma ve numara kırmak gibi thditlerle yönetmek ve disiplin altına almaktan kaçınması icabeder.

5 — Okullarda öğrencilere verilecek ödev ve görevlerde de şu hususlara dikkat olunmalıdır:

a) Ödevlerin, eğitim ve öğretim maksatlarına hizmet edecek mahiyette olmaları ve vakit doldurucu karalama şeklinde olmamaları;

b) Miktar ve güçlük derecelerinin çocuğun gücüne ve vaktine göre ayarlanması;

c) Tahsis hususunda en uygun metotlarla ve titizlikle durularak öğrencilere eksiksiz, düzenli ve temiz iş yapmak alışkanlıklarının kazandırılması.

d) Ödev ve görev kâğıt ve defterlerinin intizam ve temizliğine, tutumlulukla kullanılmasına dikkat edilmesi.

6 — Öğrenciye vaktini tasarrufla kullanmak ve her işini vaktinde yapmak alışkanlıklarının kazandırılması için ders ödevlerinin önceden tesbit edilen zamanda toplanması, öğretmen ve öğrencinin okula ve derslere vaktinde girip çıkmaları, genel olarak okulda öğrencilere yükletilen vazife ve sorumlulukların istenilen zamanda yerine getirilmesi hususlarına önem verilmelidir.

7 — İmtihanların çocuklarda devamlı korku ve kaygı telkin edecek bir olay halinden çıkarılarak sık ve muntazam fasılalarla çocuğun öğretimdeki başarı derecesini objektik olarak ölçen, gereken hallerde onu daha fazla gayret harcamağa teşvik eden tabii bir olay haline sokulması lâzımdır.

8 — Okul çevresi içinde eğitim ve öğretimde zorluklar çıkaran belli başlı meselelerden biri de aynı sınıftaki bütün öğrencilerin eşit tensel, anlıksal özelliklere ve hayat tecrübelerine sahip oldukların sanılması, öğretim ve eğitimin toptan üretim usulu ile yapılmasına çalışılmasıdır. Halbuki aynı yaşta bulunan öğrenciler arasında tensel gelişme, zekâ durumu ve hayat tecrübeleri yönünden büyük bireysel farklar mevcuttur. Bu yüzden bilhassa ilk okullarda sınıf teşkilâtı ve çeşitli öğretim ve eğitim guruplandırılmalarının yaş esasından ziyade tensel ve ruhsal gelişmelerdeki yakınlıklara dayanılarak yapılması gerekir. Bu gerçek, okulda tek bir öğretim ve eğitim programının uygulanmasını değil, öğrencilerin gelişme seviyelerine uygun muhtelif program ve metotların kullanılmasını icabettirir. Bu ayırma ve guruplandırmalar sırasında, öğrencinin nefsine güveinini kırıp onda aşağılık duygusu uyandırıcı tesirlere meydan verilmemeli ve bilhassa aynı sınıf içinde ileri veya geri damgasını taşıyan guruplar meydana getirilmemesine dikkat olunmalıdır.

9 — Öğretmenlerin okul çalışmarında eğitsel amaçların gerçekleştirilmesini, belirli derslerle fikri terbiye ve zihni disiplin şeklinde anlamıyarak, faydalı alışkanlık ve kişilik meziyetlerinin elverişli şartlar içinde çocuğun belirli bir tepkiyi tekrar etmesini sağlıyacak gerçek hayat tecrübeleriyle kazanılabileceğini gözönünde tutmaları icabeder. Hiçbir zaman mantıkî muhakeme sadece şu veya bu ders konusunun iyice öğrenilmesiyle temin edilemez. Meselâ matematik problemlerini çözerken mantık ve zekâsını başarı ile kullanabilen bir öğrencinin diğer hayat durumları karşısında bu gücünü aynı isabetle kullanmadığını bilimsel araştırma ve incelemeler göstermiştir.

10 — Kişilik eğitimi yönünden okullarda yer verilecek her türlü öğrenci kuruluş ve etkinliklerinin belirli bir öğrenci gurubuna imtiyaz halinde inhisar ettirilmeyip bütün öğrencilerin bu eğitim imkânlarından faydalanabilmeleri gözönünde tutulmalıdır. Bu hususta yapılacak seçimlerde dikkat edilecek nota, verilecek işin, öğrencinin ilgi, güç ve yeteneklerine göre ayarlanmasıdır.

11 — Bütün öğretim faaliyetlerinde bu yönden dikkat edilecek bir nokta da, her türlü eğitim ve öğretimin öğretmen tarafından hazır bilgiler ve formüller halinde öğrenciye aktarılmayıp onun ilgi, tecessüs ve araştırma yönsemelerini harekete getirip besliyecek bir metotla verilmesidir.

12 — Cinsel güdü ve gelişme, kişiliğimizin kuruluş ve sağlığı üzerinde önemli etkileri olan bir hayat gerçeğidir. Şimdiye kadar olduğu gibi okulun bu meseleye tamamiyle göz yumarak öğrencilerin bu husustaki tecessüs ve meraklarını gizli, kapaklı ve zararlı yollarla doyurmaya terketmesi daima fena sonuçlar vermiştir. Bu yüzden meselenin önemi gözönünde tutularak öğrenciler ilgili derslerde gurup araştırmaları veya konferanslar halinde bu meseleyle ilgili gerçekler hakkında aydınlatılmalı ve sağlık alışkanlıklarını kazanma yolları öğretilmelidir. Bu güdünün, yapıcı sosyal, entellektüel yollara yöneltilmesi icabeder.

13 — Çocuklarda çeşitli yaşlarda gözüken davranış bozuklukları ve eğitim güçlük'eri, baskı ve ceza ile düzeltilmesi mümkün olamayan uyma zorluklarının ârâzından başka bir şey değildir. Oku'un yapacağı iş, cezai birtakım tedbirler almak değil, bunların ortaya çıkmasına sebep olan çevresel ve ruhsal etmenlerle saikleri bulmak ve bunlara dayanılarak düzeltici ve iyileştirici birtakım çarelere başvurmaktır. Eğitimde zorluklarla karşılaşılan bir öğrencinin başka bir okula nakli cezai tedbir olarak değil, öğrenci için daha müsait bir okul çevresi bulabilmek amacı ile yapılmalıdır.

14—Okul disiplinin gerçekleşmesinde öğrencilere de geniş iştirak imkânları verilerek onlara kendi kendini disiplin altına alma tecrübe ve alışkanlık'arının kazandırılması gerektir.

15 — Çeşitli çocuk yayınlarının fikir ve kişilik gelişmesinde önemli etkisi meydandadır. Bu işin, eğitim amaçlarını temin edecek şekilde organize edilmesi ve mevcutlarının yakından ve yetkili merciler tarafından kontrol edilmesi, okul kitaplıklarına alınan ve çocuklara tavsiye olunan kitap ve dergilerin seçim ve evsafı üzerinde titizlikle durulması zarureti vardır. Çocukların sinemalara götürülmesi işinde de filimlerin seçilmesine dikkat edilmeli ve onlar için bu gibi pasif eğlenceler yerine daha ziyade etkin oyun ve eğlence vasıtaları tercih olunmalıdır. Öğrencilerin okul tarafından sinemaya götürülmesinden maksat; onlara umumi bir yerde eğlenme ile ilgili muaşeret kaidelerini öğretmek ve seyredilen filimler üzerinde konuşma ve tartışmalar yaparak faydalı birtakım sonuçlara varmaktır.

16—Radyo programlarına, her yaştaki öğrenci guruplarına hitabedecek kısımların ilâvesi ve bu saatlerin, öğrencilerin vakit cetvellerine göre ayarlanması icabeder.

17 — Ders saatleri dışındaki boş zamanlarda çocuklar başıboş bir halde sokaklara bırakılmamalı ve öğretmenlerin sıra ile nöbet tuttukları okulun oyun ve çalışma alanlarında, onların etkinliklerini sağlıyacak imkânlar hazırlanmalıdır. Aynı zamanda izcilik ve gençlik kuruluşları gibi teşekküllerin, bu boş vakitlerde yapıcı eğitim ve eğlenme imkânını sağlayan bir hale getirilmesi gerektir.

18 — Temsil faaliyetleri, birkaç öğrencinin diğer işlerini ihmal ederek başkalarını eğlendirmek üzere uğraştıkları bir iş olmamalıdır. Bu, konuşma ve kalabalık karşısında maksadını ifade hususunda güçlük çeken çocukları serbest konuşmaya alıştırması ve öğrencilerin bilinçleri altında kalmış olan duygu, istek, düşünce ve ihtirasları sembolik yollarla ifade ve tatmine fırsat vermesi bakımından kişiliği kuran ve yapan eğitsel vasıtalardan biridir.

III — Eğitimin ekonomik hayata uyması amacı:

Genel kültür veren okulların ekonomik amacı; öğrenciyi belirli bir mesleğe hazırlamak değil, onun, bütün iş ve mesleklerde faydalı olabilecek, maharet ve yeteneklerini geliştirmektir.

Bu itibarla:

1 — İlkokul, çocuğu kesin bir meslek seçimi ve bu mesleğe hazırlanmak için gerekli tinsel ve tensel olgunluğa henüz erişmemiş olduğundan bu öğrenim basamağında tutulması gereken yol; okuma, yazma, konuşma ve hesap konularını bütün iş ve mesleklerde faydalı olabilecek şekilde işlemektir.

2 — Öğrenci; yaptığı işlerde teşebbüs sahibi olmak, başkalariyle çalışabilmek, kendine dayanmak, başladığı işleri sona erdirmek, kullandığı araç ve aletleri iyi kullanmak ve korumak, zamanını faydalı olarak geçirmek gibi alışkanlıklarla kişilik özelliklerini geliştirme imkânını elde edebilmelidir.

3 — Hayat, yurt ve tabiat bilgileri gibi derslerle ilgili konular işlerinden öğrenciye, mahalli istihsâl ve çalışma imkânlarının neler olduğu, gerekleri ve özellikleriyle gösterilmelidir.

4 — Çocuğa üretmenin, yaratmanın ve tutumlu olmanın zevki duyurulmalıdır.

5 — Bir yoğaltman olarak öğrenciye israftan, gösterişten kaçınmayı, ihtiyaçlarını önemlilik derecesine göre sıralamayı, tatmin edemiyeceği ihtiyaçlardan vaz geçmeyi ve halinden memnun olmayı, ihtiyaçlarını kendi gayretleriyle karşılamayı bilmesi öğretilmelidir.

Bu amacın gerçekleşmesi için her okulda aşağıdaki kuruluşlara ve çalışmalara yer verilmesi gereklidir:

1 — Sınıf çalışmaları, öğrencinin düşünce ve duygularını başkalarına söz ve yazı ile açık ve kolay olrak ifade etmesine zemin hazırlamalıdır.

2 — Öğretimde öğrencinin etkin olmasına geniş nisbette yer verilmelidir.

3—Hayat ve tabiat bilgisi dersleriyle ilgili olarak yer verilen okul bahçesi çalışmaları ve hayvan bakımı gibi hareketlerin öğrencilere faaliyet ve üretme zevki, tabiat sevgisi, bakım isteği kazandıracak şekilde yürütülmesi gerektir.

4 — Yardım kurullarının sadece öğrencilerden para toplayıp onların harcanış şeklini yakından göremiyecekleri kurullar olmaktan çıkarılarak, çocuklarda sosyal yardımlaşma, zayıf, hasta ve yoksulları koruma, özgecilik gibi meziyetleri geliştirecek hale sokulması lâzımdır. Ayrıca öğrencilere, lâyık olana yardım etme ve bu işi, yardım edileni incitmeden yapma yolları öğretilmelidir.

5 — Okul kooperatiflerinin, birlikte çalışma ve üretimde bulunmanın faydalarını kavratacak, sorumluluk yüklenmenin, görevini dürüst olarak yapmanın, kişisel menfaatlerini topluluk menfaatleriyle koordine edebilmenin değerini anlatacak ve bu gibi kurumların işleyişi hakkında faydalı tecrübeler kazandıracak şekilde organize edilmelidir.

6 — Okul ve sınıfta düzen ve temizlik işlerini mümkün olduğu kadar öğrencilerin yapmasını sağlıyacak kollar kurulmalıdır.

7 — Türlü yardım kurumlarının muhtaç öğrencilere yapacakları yardımları, onların onurlarını kıran, onları bedavacılığa alıştıran bir hal almamasına dikkat edilmelidir. Bunun için yardım yapılması zaruri görülen öğrencilere okul çevresi içindeki kooperatif, kümes gibi tesislerin kurulma, korunma ve işlemesinde vazife verilebilir.

8 — Her okulun, öğrencilerin güç ve yetenekleriyle ilgili hangi üretme işinde daha faydalı olabileceğini araştırması ve öğrenmesi, en önemli ekonomik amaçlardan birisi olmalıdır. Meslekî istikamet tâyini işinin çeşitli okullarda ne dereceye kadar gerçekleştirilebileceğini gösteren bir yönetmeliğin hazırlanması da uygun olur.

Gerek bu son maddenin uygulanabilmesi ve gerek yukarıda bahsedilen yapma, araştırma ve yaratma alışkanlıklarının kazandırılabilmesi için okullarda lâboratuvar ve atelyeler kurulmalıdır.

Komisyonun ilerdeki toplantılarda incelemeği gerekli gördüğü konular

1 — Yukarıda esasları ve ana yolları tesbit edilen eğitim amaçlarını ilk, orta, ve lise ve öğretmen yetiştirme kurumlarının durum, ihtiyaç ve imkânlarına göre ayarlamak.

2 — Bu eğitim amaçlarından birçoğunun gerçekleşmesinde vasıta olarak kullanılacak olan:

a) Okul kooperatifleri yönetmeliği,

b) Disiplin kurulları yönetmeliği,

c) Muhtelif okulların imtihan yönetmelikleri üzerinde incelemeler yaparak ve anketler açarak bunların eksik veya sakat taraflarını tesbit etmek.

3 — Kendi kendini yönetme ve meslekî oryantasyon işleri için yönetmelikler hazırlamak.

4—Çeşitli okullarda eğitilmesi güç ve anormal çocukların öğretim ve eğitim işleri için genel öğretim teşkilâtına bağlı olarak kurulması gereken:

a) Özel sınıflar,

b) Eğitsel danışma büroları,

c) Çocuk islâh kurulları,

d) Çocuk mahkemeleri

nin nasıl gerçekleştirilebileceğini gözden geçirmek.

TALİM VE TERBİYE DAİRESİ — 25/IX/1948
Sayı: 2-911/8 — ÖZET:

2275

Bakanlıkta toplanan Eğitim ve Öğretim Komisyonlarının tavsiyeleri üzerine yapılan incelemeler sonunda, çift öğretim gibi zorlayıcı bir sebeple karşılaşmıyan lise ve orta okullarda:

1 — Öğrencilerin daha geniş bir zaman içinde daha rahat ve verimli çalışabilmelerini,

2 — Öğle yemeklerini, mümkün olduğu kadar aileleriyle birlikte yemelerini,

3 — Okula mümkün mertebe çevrenin iş saatleriyle ahenkli olarak devam edebilmelerini

sağlamak üzere adı geçen okullarda, gündelik beş dersten üçünün öğleden evvel, ikisinin de öğleden sonra okutulması ve bu sebeple sabahları en erken saat sekiz buçuk, öğleleri de on üç buçukta derse başlaması ve yine öğleden evvel en geç on ikide, öğleden sonra da on beş kırkta tatil yapılması Bakanlıkça kararlaştırılmıştır. İl merkezlerinde Millî Eğitim Müdürünün başkanlığında lise ve orta okul müdürlerinin ve imkân nisbetinde Okul - Aile Birlikleri temsilcilerinin katılacağı Komisyonlarca, ilçelerde Okul - Aile Birliği temsilcisinin de katılacağı öğretmen kurullarınca mahallî şartlara göre belirtecek ihtiyaca bakılarak derse başlama saati sabahları dokuza, öğleleri de on üç kırk beşe kadar geciktirilebilelceği gibi ders arası paydosları da on beş dakikaya çıkarılabilir. Derslerin süresi ellişer dakika oalcak ve öğleden sonraya mümkün olduğu kadar fazla yorgunluk vermiyen ve tatbiki mahiyette olan dersler konacaktır. Cumartesi günleri öğretim, dört ders üzerinden ve en geç saat on üçte bitecek şekilde tertiplenecektir. Devam hususu da sabah ve öğle olmak üzere iki bölümden hesaplanacaktır. Normal öğretim yapan orta okul ve liseler yeni ders yılı vakit cetvelini bu tepliğe göre yapacaklar. çift öğretim yapan okullar eski durumu muhafaza edeceklerdir. Gereğinin yapılmasını rica ederim.

Millî Eğitim Bakanı
Tahsin Banguoğlu

ORTA ÖĞRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ — 16/IX/1948
Sayı: 51564/2-24407 — ÖZET:

2276

LİSE MÜDÜRLÜKLERİNE

Olgunluk imtihan kâğıtlarının incelenmesi sırasında bazı imtihan komisyonlarının her soruya takdir ettikleri notları imtihan kâğıtlarına yazmadıkları görülmüştür.

Bundan böyle:

1 — Komisyon üyelerinden olgunluk kâğıtlarını okuyan iki öğretmenden her birinin, soruların

karşılıklarına takdir ettikleri notların, imtihan kâğıtları açıldıktan sonra cevapların sonuna ayrı ayrı yazılmasını,

2 — Sonradan komisyonca her soru karşılığına tesbit edilen notun da üyelerin verdikleri notların altına bir çizgi çizilerek ayrıca kayıt edilmesini; önemle rica ederim.

Millî Eğitim Bakanı y.
Müsteşar
B. Kadırgan

H A

İLK ÖĞRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ — 3/IX/1948
Sayı: 20255 — ÖZET: 5242 sayılı kanun h.

2277

VALİLİKLERE

24/VII/1948 tarih ve 62/17627 sayılı genelgeye ek:

Bazı illerden 5242 sayılı kanunun 1 inci maddesinin A, B, C, D, ve E fıkralarında gösterilen (17 dahil) (20 dahil) (25 dahil) (35 dahil), sürelerinin nerede başlayıp nerede bittiği sorulmaktadır.

Maliye Bakanlığının 31/8/1948 tarih ve Bütçe Maliye Kontrol Genel Müdürlüğünün 131140-429/5172 sayılı yazılarında açıklandığı gibi 5242 sayılı kanunun A fıkrasında 15-17 yıl (17 dahil) ifadesinin 14 sene 12 aydan fazla hizmeti olanlarla 16 sene 12 aya kadar hizmeti olanlar,

B fıkrasına 16 sene 12 ay 1 günden yani 18 senenin başlangıcından 19 sene 12 aya kadar hizmeti olanlar,

C fıkrasına, 19 sene 1 ay 1 günden (21 inci yılın başından) 24 sene 12 aya kadar hizmetli olanlar,

D fıkrasına, 24 sene 12 ay 1 günden (26 yılın başında) 34 sene 12 aya kadar hizmeti olanlar,

E fıkrasına da 34 sene 12 ay 1 günden fazla hizmet etmiş olanlar dahil bulunmaktadır.

24/7/1948 tarih ve 62/17627 sayılı genelgeye göre düzenlenen ve Bakanlığımıza gönderilmiş bulunan cetvellerde bu cihetler dikkate alınmamış ise 5242 sayılı kanundan bu esasa göre faydalanacak öğretmenlere ait ek cetvellerinde gönderilmesini, cetveller gönderilmemişse bu esasa göre düzenlenmesi hususunun ilgililere tebliğini rica ederim.

Millî Eğitim Bakanı y.
Müsteşar
B. Kadırgan

Y. K. K.

İlkokul öğretmenlerinin almakta oldukları aylık dereceleri hakkında kanun

kanun No. 5242 — *Kabul tarihi: 6/7/1948*

Madde 1 — Bu kanunun yayımı tarihine kadar resmi ilkokullarda veya ilkokul öğretmenliğinden gelipte ilköğretim müfettişliğinde yahut köy enstitüleri öğretmenliğinde en az on beş yıl hizmet ederek bu hizmetlerde fiilen çalışmakta bulunanlardan:

A) Öğretmenlikteki hizmet süreleri 15-17 yıl (on yedi dahil) olupta almakta oldukları aylık dereceleri 30 lira ve daha aşağı olanların,

B) Hizmet süreleri 18-20 yıl (Yirmi dahil) olupta almakta oldukları aylık dereceleri 35 lira ve daha aşağı olanların,

C) Hizmet süreleri 21-25 yıl (yirmi beş dahil) olupta almakta oldukları aylık dereceleri 40 lira ve daha aşağı olanların,

D) Hizmet süreleri 26-35 yıl (otuz beş dahil) olupta almakta oldukları aylık dereceleri 50 lira ve daha aşağı olanların,

E) Hizmet süreleri 35 yıldan fazla olupta almakta oldukları aylık dereceleri 60 lira ve daha aşağı olanların,

Bu kanun yürürlüğe girdiği tarihte almakta oldukları aylık dereceleri 4598 sayılı kanunun 4 üncü maddesine göre kadro aylıklarının iki üst derecesini geçmemek üzere birer derece yükseltilmiştir.

Bunların bu kanunun yürürlüğü tarihindeki aylık derecelerinde geçen hizmet süreleri yeni derecelerinde geçmiş sayılır.

Kadroları üstünde, sözü geçen kanunun 4 üncü maddesine göre esasen iki üst derece aylık almakta olanlar hakkında da bu madde hükümleri uygulanabilmek üzere bunların bulundukları kadroların birer derece yükseltilmesine dair hazırlanacak kanun tasarısı en geç üç ay içinde Büyük Millet Meclisine sunulur.

Madde 2 — Bu kanun 31 aralık 1948 tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 3 — Bu kanunu Maliye ve Millî Eğitim Bakanları yürütür.

8/7/1948

YAYIM MÜDÜRLÜĞÜ — 16/IX/1948
Sayı: 82/13220 — ÖZET: Fransızca - Türkçe Talebe Sözlüğü h.

2278

Ahmet Halit Kitabevi tarafından yayımlanan "Fransızca - Türkçe talebe Sözlüğü" adlı eser okullar için faydalı görülmüştür.

"Ahmet Halit Kitabevi Ankara Caddesi No. 121 - İstanbul" adresinden 450 kuruş fiyatla temin edilebilecek olan bu eserin ilgililere tavsiyesini rica ederim.

Millî Eğitim Bakanı y.
Müsteşar
B. Kadırgan

K. S.

T. C. SAĞLIK VE SOSYAL YARDIM BAKANLIĞI — 24/II/1948
Sağlık İşleri Genel Md. — ÖZET: Verem Savaşı h.
Genel No. 52
Özel No. 3291

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞINA

Veremle savaş dâvası yurdun her tarafında geniş ölçüde bir ilgi uyandırmış ve Veremle Savaş Derneklerinin sayısı kısa bir zamanda 53 e yükselmiştir.

Öğrencilerin sağlık durumlarını yakından takip eden "Veremle Savaş Dernekleri" okullarda taramalar yaparak tesbit ettikleri yoksul çocuklara mümkün mertebe gıda yardımları da sağlamaktadır.

Bu yönden Bakanlıkları teşkilâtının da Derneklerle sıkı bir temas muhafaza etmelerine ve bu hayırlı savaşa mümkün olduğu takdirde Bakanlığınızca mikrofilm çeken röntgen cihazları temin etmek suretiyle katılmalarına ve öğrencilerin sağlık durumlarının verem bakımından daha esaslı bir surette tetkikine imkân verilmesine emirlerinizi rica ederim.

Saygılarımla

Sağlık ve Sosyal Yardım
Bakanı
İmza
Dr. Behçet Uz

TALİM VE TERBİYE DAİRESİ — 18/IX/1948
Sayı: 2-866/6 — ÖZET: Verem savaşı h.

2279

MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜKLERİNE

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının 24 şubat 1948 tarih ve 3291 sayılı yazıları yukarıya konmuştur.

Her dereceli okullarımızdaki öğrencilerin sağlık durumlariyle yakından ilgilenen ve bu ilgiyi devam ettirmek istiyen Veremle Savaş Dernekleri ile Okul-Aile Birliklerinin yakın ve sıkı bir işbirliği yapmalarına ve mahalli Veremle Savaş Derneklerinin mikrofilm çeken röntgen cihazı sağlama işine Okul-Aile Birliklerimizin de katılarak yardım etmelerine delâletinizi önemle rica ederim.

Millî Eğitim Bakanı
Tahsin Banguoğlu

K. Y.

ERKEK TEKNİK ÖĞRETİM MÜDÜRLÜĞÜ — 14/IX/1948
Sayı: 71/19022 — ÖZET: İnceleme gezisine çıkacak öğrenciler h.

2280

BÜTÜN OKUL MÜDÜRLÜKLERİNE

Memleketimizin sayılı sanayi, iktisadi ve kültürel müesseselerinde inceleme yapmak üzere her çeşit okulların kanaat dönemleri veya sömestre aravermelerinden faydalanarak bu müesseselerde toplandıkları tesbit edilmiştir.

Müessese Müdürlüklerinden alınan yazılarda; okulların habersiz olarak, birkaç gün için ve hep birden bu Müesseselerde toplanmaları yüzünden öğrencileri barındırmanın ve verimli incelemelerde bulunmalarının imkânları ortadan kaybolmaktadır.

Uzun mesafeleri geçerek inceleme gezilerine çıkmaktan maksat; bu Müesseseleri iyice görmek, iktisadi, sanayi ve mesleki alandaki görgüleri artırmaktadır. Buraların çalışmalarını, verimlerini değerlerini ve Türk topluluğunun bünyesindeki yerini, mukayeseli bir anlayışla ve bir proğram içinde inceledikten sonra fayda sağlanmış olur.

Bu Bakımdan, okulların, inceleme gezisine çıkacakları Müessese Müdürlüklerine daha önceden bir yazı ile öğrenci sayısını, inceleme süresini, görülecek kısımları, icabında iaşe ve barınma şekillerini bildirdikten ve Müesseseden muvafakat cevabı aldıktan sonra hareket etmeleri gerekir.

Okulların, inceleme gezilerini öğretim yılı içindeki dinlenme tatillerinden faydalanarak yapmaları daha uygundur.

Bilgi edinilmesini, gezilerin bir proğrama ve bu esasa göre yapılmasını önemle rica ederim.

Millî Eğitim Bakanı y.
Müsteşar
B. Kadırgan

F. Ü.

ERKEK TEKNİK ÖĞRETİM MÜDÜRLÜĞÜ 15/IX/1948
Sayı: 19129-71
ÖZET:

2281

OKUL MÜDÜRLÜKLERİNE

Erkek Orta Sanat, Orta Yapı Okullariyle Erkek Sanat ve Yapı Enstitüleri Yönetmeliğinin 107. maddesinde açıklandığı veçhile Yapı Enstitüleri iki grupa ayrılmıştır.

Bunlardan:

1 — Ankara, Erzurum, Kayseri, İstanbul Yapı Enstitüleri (A),

2 — Adana, Rize Yapı Enstitüleri de (B) gurupuna dahil edilmişlerdir.

Bilgi edilnilmesini rica ederim.

Millî Eğitim Bakanı y.
Müsteşar
B. Kadırgan

F. Ü.

YAYIM MÜDÜRLÜĞÜ 16/IX/1948
Sayı: 82/13217
ÖZET: "Mızmız Tavşan" adlı eser h.

2282

Türkiye Amerikan Bord Neşriyat Dairesi tarafından yayımlanan "Mızmız Tavşan" adlı eser ilkokulların I ve II nci sınıfları için faydalı görülmüştür.

"Amerikan Bord Neşriyat Dairesi Merkez Postahanesi Posta Kutusu 142 İstanbul" adresinden 50 kuruş fiyatla temin edilebilecek olan bu eserin ilgililere tavsiyesini rica ederim.

Millî Eğitim Bakanı y.
Müsteşar
B. Kadırgan

K. S.

YAYIM MÜDÜRLÜĞÜ 16/IX/1948
Sayı: 82/13221
ÖZET: "Maymun Kedi" adlı eser h.

2283

Türkiye Amerikan Bord Neşriyat dairesi tarafından yayımlanan "Maymun Kedi" adlı eser ilkokulların I ve II inci sınıfları için faydalı görülmüştür.

"Amerikan Bord Neşriyat Dairesi Merkez Postahanesi Posta Kutusu 142 İstanbul" adresinden 50 kuruş fiyatla temin edilebilecek olan bu eserin ilgililere tavsiyesini rica ederim.

Millî Eğitim Bakanı y.
Müsteşar
B. Kadırgan

K. S.

YAYIM MÜDÜRLÜĞÜ 24/IX/1948
Sayı: 82/13598
ÖZET: Türkiye tabiî ve siyasi ölçeği: 1: 2.000.000 adlı endeksli harita h.

2284

Faik Sabri Duran tarafından hazırlanarak Kanaat Kitabevi tarafından yayımlanan "Türkiye Tabiî ve Siyasi "Ölçeği: 1: 2.000.000 adlı Endeksli haritanın Ortaokul ve Liselerin 3 üncü sınıflarında okutulan Türkiye Coğrafyası için yardımcı Ders Aracı olarak kabulü uygun görülmüştür.

"Kanaat Kitabevi Ankara Caddesi 133 - İstanbul" adresinden 125 kuruş fiyatla temin edilebilecek olan bu haritanın ilgililere duyurulmasını rica ederim.

Millî Eğitim Bakanı y.
Müsteşar
B. Kadırgan

K. S.

YAYIM MÜDÜRLÜĞÜ 24/IX/1948
Sayı: 82/13603
ÖZET: "Katlamayı öğrenelim" ve (ölçmeyi öğrenelim) adlı iki eser h.

2285

Ankara Beşinci Otraokul Müdürü M. Rauf İnan tarafından yayımlanan aşağıda adları ve fiyatları yazılı iki eser ilkokullar için faydalı görülmüştür.

Bakanlığımız Yayınevlerinden yazarın yukarıda belirtilen adresinden temin edilebilecek olan bu kitapların ilgililere tavsiyesini rica ederim.

Millî Eğitim Bakanı y.
Müsteşar
B. Kadırgan

K. S.

Kitabın adı:	Kr.
Katlamayı Öğrenelim	30
Ölçmeyi Öğrenelim	25

DÜZELTME:

23 ağustos 1948 tarih ve 500 sayılı Tebliğler Dergisinde yayımlanan kitap listesinde.

1 — Liselerin son sınıflarına yardımcı ders kitabı olarak kabul edilen "toplum bilimi" (sosyoloji) adlı kitabın yayınevlerinden de temininin mümkün olduğu;

2 — Köy enstitüleri 2. sınıfları için kabul edilen "pratik meyvecilik" adlı kitabın satış adresi olan İnkılâp Kitabevi İstanbul, adresinin (posta kutusu No. 405 Ankara) olarak;

3 — Orta okullar ve köy enstitülerine yardımcı müzik kitabı olarak kabul edilen "ses ve solfej egzeyleri" adlı kitabın satış adresi olan posta kutusu No. 487 İstanbul, adresinin (Ankara Caddesi No. 155 İstanbul) olarak düzeltilmesi rica olunur.

BU DERGİDEKİ KANUNLAR, KARARLAR VE TAMİMLERLE DİĞER YAZILAR TARAFIMIZDAN OKUNMUŞTUR

1	12	23	34	45
2	13	24	35	46
3	14	25	36	47
4	15	26	37	48
5	16	27	38	49
6	17	28	39	50
7	18	29	40	51
8	19	30	41	52
9	20	31	42	53
10	21	32	43	54
11	22	33	44	55

ANKARA — MİLLÎ EĞİTİM BASIMEVİ